

НАЦІОНАЛЬНЕ АГЕНТСТВО З ПИТАНЬ ЗАПОБІГАННЯ КОРУПЦІЇ

ЗМІНИ ТА ДОПОВНЕННЯ ДО РОЗ'ЯСНЕНЬ ВІД 13.11.2023 № 4 щодо фінансової доброчесності: застосування окремих положень Закону України «Про запобігання корупції» стосовно заходів фінансового контролю (подання декларації, повідомлення про суттєві зміни в майновому стані, повідомлення про відкриття валютного рахунку)

Правила декларування встановлює та змінює виключно Верховна Рада України.

Останні зміни до правил декларування Верховна Рада України внесла Законом України від 20.09.2023 № 3384-ІХ «Про внесення змін до деяких законів України про визначення порядку подання декларацій осіб, уповноважених на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, в умовах воєнного стану», який набрав чинності 12.10.2023.

Відповідно до п. 15 ч. 1 ст. 11 Закону України «Про запобігання корупції» Національне агентство з питань запобігання корупції надає рекомендаційні роз'яснення, методичну та консультаційну допомогу, зокрема, щодо застосування положень Закону та прийнятих на його виконання нормативно-правових актів.

З метою реалізації цього повноваження та на виконання п. 3 розділу II Закону України від 20.09.2023 № 3384-ІХ «Про внесення змін до деяких законів України про визначення порядку подання декларацій осіб, уповноважених на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, в умовах воєнного стану» Національне агентство підготувало Роз'яснення від 13.11.2023 № 4.

Ці Роз'яснення надані для забезпечення однакового застосування положень Закону України «Про запобігання корупції» стосовно заходів фінансового контролю, мають рекомендаційний характер, не містять правових норм і відображають правозастосовну практику.

Ці Роз'яснення актуальні станом на дату їх затвердження.

Національне агентство періодично оновлює Роз'яснення відповідно до законодавчих змін та доповнює їх, ґрунтуючись на запитах декларантів. З актуальною версією Роз'яснень завжди можна ознайомитись у Базі знань на офіційному вебсайті Національного агентства.

Національне агентство з питань запобігання корупції
№5 від 29.11.2023

Підписувач Новіков Олександр Федорович
Сертифікат 26B2648ADD3032E104000000FACA2D005C60AB00
Дата підписання 29.11.2023

РЕДАКЦІЯ РОЗ'ЯСНЕНЬ ВІД 13.11.2023 № 4	ЗМІНИ ТА ДОПОВНЕННЯ, ЩО ВНОСЯТЬСЯ
<p>2-3. Відтермінування подання декларацій на період війни</p> <p>Подання декларацій відтерміновано для:</p> <ul style="list-style-type: none"> • більшості військовослужбовців (крім деяких категорій), полонених, інтернованих, осіб, які перебувають на тимчасово окупованих територіях (ТОТ), на лікуванні внаслідок поранення тощо (ч.ч. 7–13 ст. 45 Закону); • членів сімей зазначених осіб (ч. 14 ст. 45 Закону). <p>Таким декларантам слід подати відповідні декларації (у тому числі за 2021, 2022, 2023 роки) не пізніше 90 днів після зміни умов, які надають право на відтермінування.</p> <p>Абзац відсутній</p> <p>...</p> <p>Перелік осіб, на яких відтермінування подання декларацій на період війни не поширюється визначено в п.п. 1–4 ч. 7 ст. 45 Закону.</p> <p>Вказані в цих пунктах особи подають декларації за 2021, 2022, 2023 роки до 31.03.2024 (абз. 12 ч. 7 ст. 45, абз. 1 п. 2-7 розділу «Прикінцеві положення» Закону).</p> <p>Абзац відсутній</p>	<p>2-3. Відтермінування подання декларацій на період війни</p> <p>Подання декларацій відтерміновано для:</p> <ul style="list-style-type: none"> • більшості військовослужбовців (крім деяких категорій), полонених, інтернованих, осіб, які перебувають на тимчасово окупованих територіях (ТОТ), на лікуванні внаслідок поранення тощо (ч.ч. 7–13 ст. 45 Закону); • членів сімей зазначених осіб (ч. 14 ст. 45 Закону). <p>Таким декларантам слід подати відповідні декларації (у тому числі за 2021, 2022, 2023 роки) не пізніше 90 днів після зміни умов, які надають право на відтермінування.</p> <p>Право на відтермінування подання декларацій не поширюється на членів ДФТГ.</p> <p>...</p> <p>Перелік осіб, на яких відтермінування подання декларацій на період війни не поширюється, визначено в п.п. 1–4 ч. 7 ст. 45 Закону.</p> <p>Вказані в цих пунктах особи подають декларації за 2021, 2022, 2023 роки до 31.03.2024 (абз. 12 ч. 7 ст. 45, абз. 1 п. 2–7 розділу «Прикінцеві положення» Закону).</p> <p>! Право на відтермінування подання декларацій не поширюється на суб'єктів декларування, які є членами добровольчих формувань територіальних громад (ДФТГ), оскільки вони не є військовослужбовцями (ч. 2, абз. 4 ч. 9 ст. 1, ч. 1 ст. 2 Закону України «Про військовий обов'язок і військову службу», п. 2 ч. 1 ст. 1 Закону України «Про основи національного спротиву», абз. 2 п. 17 Положення про добровольчі формування територіальних громад, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 29.12.2021 № 1449).</p>

<p>22. Хто належить до службових осіб, які займають відповідальне та особливо відповідальне становище?</p> <p>12) член, інспектор Вищої ради правосуддя;</p> <p>Абзац відсутній</p>	<p>22. Хто належить до службових осіб, які займають відповідальне та особливо відповідальне становище?</p> <p>12) член, дисциплінарний інспектор Вищої ради правосуддя;</p> <p>13) керівник служби дисциплінарних інспекторів Вищої ради правосуддя та його заступник;</p> <p>У зв'язку з цим рядки 13–34 вважати відповідно рядками 14–35.</p>
<p>23. Які посади належать до посад, пов'язаних з високим та підвищеним рівнем корупційних ризиків?</p> <p>Перелік посад з високим та підвищеним рівнем корупційних ризиків затверджено рішенням Національного агентства від 17.06.2016 № 2 «Про затвердження Переліку посад з високим та підвищеним рівнем корупційних ризиків».</p> <p>! Наведений перелік Національне агентство може змінювати.</p> <p>До таких посад належать посади:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Керівника Офісу Президента України, його першого заступника та заступника; 2) керівників та заступників керівників структурних підрозділів у складі еамостійних структурних підрозділів центрального апарату Національного банку України; 3) керівників та заступників керівників еамостійних структурних підрозділів територіальних управлінь Державної еудової адміністрації України; 4) керівників державних підприємств, установ, організацій, інших суб'єктів господарювання державної форми власності та їх заступників, призначення яких здійснюється державними органами; 5) державної служби, визначені структурою державних органів, юрисдикція яких поширюється на всю територію України, у разі нецільності утворення структурних підрозділів; 6) в органах місцевого самоврядування; 	<p>23. Які посади належать до посад, пов'язаних з високим та підвищеним рівнем корупційних ризиків?</p> <p>Перелік посад з високим та підвищеним рівнем корупційних ризиків затверджено наказом Національного агентства від 06.11.2023 № 249/23 «Про затвердження Переліку посад з високим та підвищеним рівнем корупційних ризиків».</p> <p>! Наведений Перелік Національне агентство може змінювати.</p> <p>До таких посад належать посади:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) керівників секретаріатів Верховної Ради України та їх заступників, якщо такі посади належать до патронатної служби, за умови виконання ними організаційно-розпорядчих чи адміністративно-господарських функцій; 2) працівників Офісу Президента України, за винятком посад, які передбачають зайняття відповідального або особливо відповідального становища; 3) членів Рахункової палати, а також членів інших державних колегіальних органів, за винятком посад, які передбачають зайняття відповідального або особливо відповідального становища; 4) керівників та заступників керівників структурних підрозділів у складі самостійних структурних підрозділів центрального апарату Національного банку України; 5) керівників та заступників керівників державних підприємств,

~~6.1) перших заступників, заступників міських (міст обласного, республіканського в Автономній Республіці Крим, районного значення) голів, заступників сільських, селищних голів;~~

~~6.2) заступників голів районних, районних у містах рад;~~

~~6.3) секретарів міських (міст обласного, республіканського в Автономній Республіці Крим, районного значення), сільських, селищних рад;~~

~~6.4) керуючих справами виконавчих комітетів міських (міст обласних центрів та міста Сімферополя, міст обласного, республіканського в Автономній Республіці Крим значення) рад;~~

~~6.5) голів постійних комісій з питань бюджету обласних, Київської та Севастопольської міських рад (у разі, коли вони працюють у раді на постійній основі).~~

установ, організацій, інших суб'єктів господарювання, призначення яких (укладення контракту з якими) здійснюють державні органи;

б) керівників підприємств, які здійснюють діяльність у галузі:

- містобудування;
- житлово-комунального

господарства;

- використання та охорони земель, природних ресурсів і охорони довкілля;

- соціально-економічного розвитку;

- транспорту та дорожнього господарства;

- управління майном, торгівлі та розвитку підприємництва, призначення яких (укладення контракту з якими) здійснює міський голова міста Києва та Севастополя;

7) державної служби категорії «В», визначені структурою державних органів, юрисдикція яких поширюється на всю територію України, які не перебувають у складі самостійних структурних підрозділів, - є самостійними у своїй діяльності, підпорядковуються безпосередньо керівнику або заступнику керівника державного органу;

8) членів наглядової ради господарського товариства, у статутному капіталі якого більше 50 відсотків акцій (часток) прямо чи опосередковано належить державі, державного або комунального господарського об'єднання, державної холдингової компанії;

9) голів постійних комісій, утворених в обласних, районних, Київській та Севастопольській міських радах, до компетенції яких належить розгляд питань у сфері бюджету, будівництва, земельних відносин та комунальної власності;

10) міських (міст районного значення) голів, селищних і сільських голів;

11) заступників голів місцевих державних адміністрацій, за винятком посад, які передбачають зайняття

Окремі пункти наведеного Переліку потребують додаткового роз'яснення.

Так, до ~~п. 4~~ вказаного Переліку належать особи, яким притаманні такі ознаки в сукупності:

- обіймають посаду керівника, заступника керівника;
- обіймають посаду на державному підприємстві, установі, організації, іншому суб'єкті господарювання державної форми власності;
- призначення особи на посаду здійснюється державним органом, у тому числі Кабінетом Міністрів України (посадовою особою державного органу).

Визначення поняття «суб'єкт господарювання» наведено у ст. 55 ГК України.

Визначення поняття «державний орган» міститься у ст. 1 Закону.

Поняття «призначення на посаду» розуміється в широкому сенсі та означає прийняття кінцевого рішення про заміщення посади – призначення на посаду шляхом видання акта розпорядчого характеру, укладення договору (контракту) з переможцем конкурсу тощо. Призначення на посаду відбувається у межах реалізації конкретним державним органом його повноважень та у спосіб, передбачений чинним законодавством.

Особи, призначення яких здійснюється за погодженням державного органу (його посадової особи), не належать до вищевказаного Переліку.

відповідального або особливо відповідального становища;

12) керівників, заступників керівників територіальних центрів комплектування та соціальної підтримки Автономної Республіки Крим, областей, міст Києва та Севастополя та керівників районних (об'єднаних районних) територіальних центрів комплектування та соціальної підтримки.

Окремі пункти наведеного Переліку потребують додаткового роз'яснення.

Так, до **п. 5** вказаного Переліку належать особи, яким притаманні такі ознаки в сукупності:

- обіймають посаду керівника, заступника керівника;
- обіймають посаду на державному підприємстві, в установі, організації, іншому суб'єкті господарювання державної форми власності;
- призначення особи (**укладення з нею контракту**) на посаду здійснюється державним органом, у тому числі Кабінетом Міністрів України (посадовою особою державного органу).

Визначення поняття «суб'єкт господарювання» наведено у ст. 55 ГК України.

Визначення поняття «державний орган» міститься у ст. 1 Закону.

Поняття «призначення на посаду» розуміється в широкому сенсі та означає прийняття кінцевого рішення про заміщення посади – призначення на посаду шляхом видання акта розпорядчого характеру, укладення договору (контракту) з переможцем конкурсу тощо. Призначення на посаду відбувається у межах реалізації конкретним державним органом його повноважень та у спосіб, передбачений чинним законодавством.

Особи, призначення яких здійснюється за погодженням державного органу (його посадової особи), не належать до вищевказаного Переліку.

<p>До п. 5 вказаного Переліку належать особи, яким притаманні такі ознаки в сукупності:</p> <ul style="list-style-type: none"> • обіймають посаду державної служби; • не перебувають у складі структурних підрозділів – є самостійними у своїй діяльності, підпорядковуються безпосередньо керівнику або заступнику керівника; • юрисдикція державного органу, у структурі якого передбачено посаду, поширюється на всю територію України. <p>Дія п. 5 Переліку може поширюватися, наприклад, на спеціаліста з питань публічних закупівель, уповноважену особу з питань запобігання та виявлення корупції, спеціаліста з питань внутрішнього контролю тощо, – якщо вони відповідають вищезазначеним критеріям.</p> <p>Розмежування осіб, які займають посади, пов'язані з високим рівнем корупційних ризиків, та осіб, які займають посади, пов'язані з підвищеним рівнем корупційних ризиків, Законом та/або зазначеним Переліком не передбачено.</p>	<p>До п. 7 вказаного Переліку належать особи, яким притаманні такі ознаки в сукупності:</p> <ul style="list-style-type: none"> • обіймають посаду державної служби категорії «В»; • не перебувають у складі структурних підрозділів – є самостійними у своїй діяльності, підпорядковуються безпосередньо керівнику або заступнику керівника; • юрисдикція державного органу, у структурі якого передбачено посаду, поширюється на всю територію України. <p>Дія п. 7 Переліку може поширюватися, наприклад, на спеціаліста з питань публічних закупівель, уповноважену особу з питань запобігання та виявлення корупції, спеціаліста з питань внутрішнього контролю тощо, – якщо вони відповідають вищезазначеним критеріям.</p> <p>Розмежування осіб, які займають посади, пов'язані з високим рівнем корупційних ризиків, та осіб, які займають посади, пов'язані з підвищеним рівнем корупційних ризиків, Законом та/або зазначеним Переліком не передбачено.</p>
<p>Пункт відсутній</p>	<p>25-3. Чи є декларантами депутати місцевих рад, замість яких функціонують військові адміністрації?</p> <p>Так, вони подають щорічну декларацію (продовжується діяльність), якщо їх повноваження не припинено в порядку, визначеному Конституцією України, Законом України «Про статус депутатів місцевих рад».</p> <p>Днем припинення діяльності є останній день виконання функцій держави або місцевого самоврядування, або іншої діяльності, зазначеної у пп. «а», «в» – «г» п. 2 ч. 1 ст. 3 Закону, у тому числі перебування на посадах, зазначених у п. 1, пп. «а», «в» – «г» п. 2 ч. 1 ст. 3 Закону.</p> <p>Припинення перебування особи у статусі депутата місцевої ради відбувається в день припинення повноважень депутата місцевої ради. Повноваження депутатів місцевих рад припиняються в порядку, визначеному Конституцією України та</p>

	<p>Законом України «Про статус депутатів місцевих рад».</p> <p>Військові адміністрації населених пунктів, обласні чи районні військові адміністрації тимчасово виконують повноваження замість відповідних органів місцевого самоврядування (ч.ч. 3, 4 ст. 4 Закону України «Про правовий режим воєнного стану»).</p> <p>У разі усунення загроз для безпеки і правопорядку на території області за поданням Президента України Верховна Рада України може прийняти рішення про поновлення роботи органів місцевого самоврядування на території відповідної області (абз. 2 ч. 4 ст. 10 Закону України «Про правовий режим воєнного стану»).</p> <p>Отже, повноваження відповідних місцевих рад не припиняються, а лише на визначений період здійснюються відповідними військовими адміністраціями.</p> <p>У разі утворення військової адміністрації населених пунктів, обласної чи районної військової адміністрації депутати місцевих рад продовжують перебувати у статусі депутата міської ради і продовжують бути суб'єктами декларування, хоч і не здійснюють відповідних повноважень.</p>
<p>26-1. Хто належить до посадових осіб юридичних осіб публічного права? Абзац відсутній</p> <p>Абзац відсутній</p> <p>До них належать (абз. 9 ч. 1 ст. 1, ч. 5 ст. 62, ст. 64 Закону):</p>	<p>26-1. Хто належить до посадових осіб юридичних осіб публічного права? Суб'єктами, на яких поширюється дія Закону, є посадові особи юридичних осіб публічного права, які не зазначені у п. 1 ч. 1 ст. 3 Закону (пп. «а» п. 2 ч. 1 ст. 3 Закону).</p> <p>! Формулювання «які не зазначені у п. 1 ч. 1 ст. 3 Закону» означає, що Законом передбачена так звана ієрархія категорій суб'єктів декларування: якщо посада та/або вид діяльності особи підпадає під дію кількох пунктів ч. 1 ст. 3 Закону, така особа вважається декларантом за пунктом, який у ст. 3 закріплений вище.</p> <p>До посадових осіб юридичних осіб публічного права належать (абз. 9 ч. 1 ст. 1, ч. 5 ст. 62, ст. 64 Закону):</p>

- 1) голова та члени наглядової ради юридичної особи публічного права;
- 2) голова та члени ради директорів юридичної особи публічного права;
- 3) голова та члени виконавчого органу юридичної особи публічного права;
- 4) голова та члени комісії з припинення (комісії з реорганізації, ліквідаційної комісії) юридичної особи публічного права;
- 5) ліквідатор юридичної особи публічного права;
- 6) керівник, заступник керівника, головний бухгалтер, корпоративний секретар юридичної особи публічного права;
- 7) особа, яка здійснює повноваження одноосібного виконавчого органу юридичної особи публічного права, та її заступники;
- 8) голова та члени іншого органу управління юридичної особи (крім консультативного), якщо утворення такого органу передбачено законом або статутом юридичної особи публічного права;
- 9) особа, відповідальна за реалізацію антикорупційної програми в юридичній особі, яка відповідає вимогам ст. 62 Закону.

! Під формулюванням «заступник керівника» слід розуміти осіб, які обіймають штатні посади заступників керівників, а у разі відсутності таких посад – осіб, які виконують (можуть виконувати) посадові обов'язки керівника на час його відпустки, хвороби, відсутності, звільнення та/або здійснюють повноваження з керування (управління) юридичною особою публічного права або забезпечення її діяльності.

Про те, чи потрібно подавати декларації особі, яка перестала бути посадовою особою юридичної особи публічного права у зв'язку зі змінами, внесеними до чинного законодавства, див. приклад № 2 до відповіді на запитання 9 цих Роз'яснень.

Абзац відсутній

- 1) голова та члени наглядової ради юридичної особи публічного права;
- 2) голова та члени ради директорів юридичної особи публічного права;
- 3) голова та члени виконавчого органу юридичної особи публічного права;
- 4) голова та члени комісії з припинення (комісії з реорганізації, ліквідаційної комісії) юридичної особи публічного права;
- 5) ліквідатор юридичної особи публічного права;
- 6) керівник, заступник керівника, головний бухгалтер, корпоративний секретар юридичної особи публічного права;
- 7) особа, яка здійснює повноваження одноосібного виконавчого органу юридичної особи публічного права, та її заступники;
- 8) голова та члени іншого органу управління юридичної особи (крім консультативного), якщо утворення такого органу передбачено законом або статутом юридичної особи публічного права;
- 9) особа, відповідальна за реалізацію антикорупційної програми в юридичній особі, яка відповідає вимогам ст. 62 Закону.

! Під формулюванням «заступник керівника» слід розуміти осіб, які обіймають штатні посади заступників керівників, а у разі відсутності таких посад – осіб, які виконують (можуть виконувати) посадові обов'язки керівника на час його відпустки, хвороби, відсутності, звільнення та/або здійснюють повноваження з керування (управління) юридичною особою публічного права або забезпечення її діяльності.

Про те, чи потрібно подавати декларації особі, яка перестала бути посадовою особою юридичної особи публічного права у зв'язку зі змінами, внесеними до чинного законодавства, див. приклад № 2 до відповіді на запитання 9 цих Роз'яснень.

Арбітражний керуючий, призначений господарським судом для здійснення ліквідаційної процедури, є ліквідатором (ст. 1 Кодексу України з процедур банкрутства). У разі якщо арбітражний керуючий здійснює ліквідацію юридичної

Право на отримання грошової компенсації за належні для отримання жилі приміщення (далі – грошова компенсація) мають внутрішньо переміщені особи (ВПО), які зазначені в п. 2 Порядку виплати грошової компенсації за належні для отримання жилі приміщення для внутрішньо переміщених осіб, які захищали незалежність, суверенітет та територіальну цілісність України, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 18.04.2018 № 280 (далі – Порядок № 280).

Перелік розділів декларації, які підлягатимуть заповненню внаслідок отримання грошової компенсації та подальшого придбання житла, залежить від:

- того, чи відбуватиметься вся процедура (з моменту відкриття спеціального рахунка до моменту державної реєстрації права власності на нерухоме майно за ВПО і членами її сім'ї) в межах одного звітного періоду, чи різних;

- надходження / ненадходження додаткових коштів на спеціальний рахунок.

Нижче в хронологічному порядку описано т.з. етапи придбання житла за рахунок компенсації з поясненням, які конкретно розділи декларації підлягають заповненню в результаті проходження кожного з цих етапів. Якщо звітний період, за який подається декларація, закінчився на певному етапі, то відображенню в декларації підлягають саме ті відомості, які наявні у цьому періоді.

1. Відкриття спеціального рахунка в АТ «Ощадбанк»

Для отримання грошової компенсації відкривається спеціальний поточний рахунок на ім'я ВПО у відділенні АТ «Ощадбанк» (далі – банк) (абз. 1 п. 20 Порядку № 280).

Відомості про банківську установу, у якій у суб'єкта декларування / членів

його сім'ї відкривається спеціальний поточний рахунок, декларуються за загальними правилами. Додатково див. у розділі XV Роз'яснень.

Тому якщо спеціальний рахунок буде відкрито станом на кінець звітного періоду (за умови, що рахунок відкрито не менше ніж за 30 календарних днів, що передували останньому дню звітного періоду) або протягом більше половини днів протягом звітного періоду, відомості про АТ «Ощадбанк» підлягатимуть відображенню в розділі 12.1 «Банківські та інші фінансові установи, у тому числі за кордоном, у яких у суб'єкта декларування або членів його сім'ї відкриті рахунки або зберігаються кошти, інше майно» декларації. Якщо спеціальний рахунок буде відкритим менше половини днів протягом звітного періоду (для щорічної декларації – менше 183 днів), а станом на кінець звітного періоду його буде закрито, а інших рахунків у цьому банку немає, то відомості про нього не підлягатимуть декларуванню.

2. Отримання грошової компенсації та додаткових коштів на спеціальний рахунок

ВПО самостійно використовує грошову компенсацію для придбання житла протягом року з дня її зарахування на спеціальний рахунок (п. 24 Порядку № 280).

Право на отримання грошової компенсації вважається використаним з моменту перерахування коштів грошової компенсації в повному обсязі. Право власності на нерухоме майно оформляється на ВПО та членів її сім'ї, на яких було розраховано грошову компенсацію (абз. 4 п. 24, абз. 2 п. 39 Порядку № 280).

Якщо коштів грошової компенсації не вистачає для оплати укладеного ВПО договору / договорів щодо придбання житла, банк переказує кошти із спеціального рахунка ВПО лише після надходження на нього додаткових коштів

у сумі, якої не вистачає (п. 34 Порядку № 280).

Такі додаткові кошти можуть бути внесені за рахунок коштів місцевого бюджету, особистих коштів ВПО, благодійних надходжень, з інших джерел, не заборонених законодавством (п. 35 Порядку № 280).

Для цілей декларування грошова компенсація є доходом особи, на чие ім'я відкрито банківський рахунок, у її фактично витраченому розмірі, з моменту державної реєстрації права власності на нерухомість (беручи до уваги положення п.п. 2, 23, 32, 35, 38, абз. 2 п. 39 Порядку № 280).

Додаткові кошти, внесені на спеціальний рахунок з коштів місцевого бюджету, благодійних надходжень, з інших джерел, не заборонених законодавством, є доходом особи, на чие ім'я відкрито банківський рахунок, з моменту фактичного їх отримання та підлягатимуть відображенню у розділі 12 «Грошові активи» декларації за загальним правилом.

Особисті кошти ВПО, внесені на спеціальний рахунок, не вважаються доходом, однак підлягають відображенню у розділі 12 «Грошові активи» декларації за загальним правилом (детальніше див. відповідь на запитання 156 Роз'яснень).

Якщо ВПО є суб'єктом декларування, на якого поширюється обов'язок щодо подання ПСЗ, то на цьому етапі обов'язок з його подання може виникнути за ознакою отримання доходу (детальніше див. відповіді на запитання 207, 208 Роз'яснень).

3. Придбання жилого приміщення

Право власності на нерухоме майно оформляється на ВПО та членів її сім'ї, на яких було розраховано грошову компенсацію (абз. 2 п. 39 Порядку № 280).

Суб'єкт декларування зобов'язаний відобразити придбане житло (а якщо предметом договору є житловий будинок, розташований на земельній ділянці, – то й таку земельну ділянку) у розділі 3

«Об'єкти нерухомості» декларації, поданої за той звітний період, у якому відбулась державна реєстрація права власності за ВПО і членами її сім'ї (з огляду на положення п. 24, абз. 2 п. 25, абз. 2 п. 39 Порядку № 280).

Додатково про декларування відомостей про право власності на земельну ділянку під об'єктом нерухомості див. у відповіді на запитання 81 Роз'яснень.

Також з моменту державної реєстрації права власності на нерухомість отримана грошова компенсація стала доходом особи, на чие ім'я відкрито банківський рахунок, а тому вона підлягає відображенню у розділі 11 «Доходи, у тому числі подарунки» декларації у її фактично витраченому розмірі.

Крім того, суб'єкт декларування зобов'язаний відобразити відомості про договір купівлі-продажу житла та видаток на його придбання у розділі 14 «Видатки та правочини суб'єкта декларування» декларації (детальніше див. відповіді на запитання 177, 180 Роз'яснень).

У разі якщо на суб'єкта декларування поширюється обов'язок щодо подання ПСЗ, то він зобов'язаний його подати, відобразивши відомості про придбану нерухомість, отриманий дохід та здійснений видаток (детальніше див. відповіді на запитання 205–208 Роз'яснень).

4. Повернення коштів грошової компенсації із спеціального рахунка ВПО на рахунок органу соціального захисту населення

Якщо ВПО протягом року з дня зарахування коштів грошової компенсації на її спеціальний рахунок, але не пізніше шести місяців після припинення або скасування воєнного стану не уклала договір і не переказала кошти грошової компенсації на придбання житла, банк самостійно повертає кошти грошової компенсації на

рахунок органу соціального захисту населення або уповноваженого органу (п. 32 Порядку № 280).

У разі укладення договору / договорів на суму меншу, ніж сума коштів грошової компенсації, банк не пізніше ніж через три банківських дні після переказу коштів грошової компенсації згідно з договором / договорами повертає залишки коштів грошової компенсації на рахунок органу соціального захисту населення або уповноваженого органу (п. 38 Порядку № 280).

Оскільки грошова компенсація для цілей декларування є доходом лише з моменту державної реєстрації права власності на придбану нерухомість, то повернення в повному обсязі або частково грошової компенсації (на виконання п.п. 32, 38 Порядку № 280) не створює для суб'єкта декларування обов'язку відображати відомості про цю трансакцію у декларації.

Приклад 1

15.11.2021 суб'єкт декларування відкрив спеціальний рахунок в АТ «Ощадбанк». 01.12.2021 на цей рахунок надійшла грошова компенсація у розмірі 1 000 000 грн з розрахунку на двох осіб. 10.02.2022 за суб'єктом декларування та членом його сім'ї було зареєстровано право власності на квартиру вартістю 900 000 грн.

У такому випадку суб'єкт декларування зобов'язаний:

1) у щорічній декларації за 2021 рік відобразити лише відомості про банківську установу, у якій відкрито спеціальний рахунок, у розділі 12.1 «Банківські та інші фінансові установи, у тому числі за кордоном, у яких у суб'єкта декларування або членів його сім'ї відкриті рахунки або зберігаються кошти, інше майно» декларації;

2) у щорічній декларації за 2022 рік вказати:

- у розділі 3 «Об'єкти нерухомості» декларації – відомості про придбану квартиру;

- у розділі 11 «Доходи, у тому числі подарунки» декларації – відомості про суму фактично витраченої грошової компенсації (900 000 грн). При цьому у полі «Вид доходу» слід обрати позначку «Інше», в полі «Зазначте, який саме» вказати «Субвенція з державного бюджету за належні для отримання жилі приміщення»; у полі «Джерело (джерела) доходу» зазначити відповідний орган соціального захисту населення, який перерахував кошти грошової компенсації на спеціальний рахунок; у полі «Особа, якої стосується» обрати суб'єкта декларування;

- у розділі 14 «Видатки та правочини суб'єкта декларування» – відомості про договір купівлі-продажу квартири та про видаток.

Приклад 2

У листопаді 2021 року суб'єкт декларування відкрив спеціальний рахунок в АТ «Ощадбанк». У грудні 2021 року на цей рахунок надійшла грошова компенсація у розмірі 1 000 000 грн з розрахунку на двох осіб, а потім суб'єкт декларування перерахував ще 180 000 грн особистих коштів. У січні 2022 року на цей рахунок надійшла благодійна допомога у розмірі 50 000 грн. У лютому 2022 року за суб'єктом декларування та членом його сім'ї було зареєстровано право власності на житловий будинок з присадибною ділянкою, вартістю 1 230 000 грн.

У такому випадку суб'єкт декларування зобов'язаний:

1) у щорічній декларації за 2021 рік відобразити:

- у розділі 12.1 «Банківські та інші фінансові установи, у тому числі за кордоном, у яких у суб'єкта декларування або членів його сім'ї відкриті рахунки або зберігаються кошти, інше майно» декларації – відомості про банківську установу, де відкрито спеціальний рахунок;

- у розділі 12 «Грошові активи» декларації – відомості про особисті

	<p>кошти (бо сума цих коштів – 180 000 грн – сама по собі перевищує 50 ПМ – 113 500 грн для 2021 року, – а тому декларується у цьому розділі навіть незалежно від наявності у суб'єкта декларування інших грошових активів станом на кінець звітного періоду);</p> <p>2) у щорічній декларації за 2022 рік вказати:</p> <ul style="list-style-type: none"> • у розділі 3 «Об'єкти нерухомості» декларації – відомості про придбаний будинок та земельну ділянку під ним; • у розділі 11 «Доходи, у тому числі подарунки» декларації – відомості про суму грошової компенсації (1 000 000 грн), а також про благодійну допомогу (50 000 грн.) як окремі об'єкти декларування; • у розділі 14 «Видатки та правочини суб'єкта декларування» – відомості про договір купівлі-продажу житлового будинку з присадибною ділянкою та про видаток.
<p>224-1. Особливості подання ПСЗ на період війни</p> <p>Більшість суб'єктів декларування:</p> <ul style="list-style-type: none"> - звільняються від обов'язку подання ПСЗ, підстави для подання яких виникли у період з 24.02.2022 до 11.10.2023 включно (абз. 3 п. 2-7 розділу XIII «Прикінцеві положення» Закону). - зобов'язані подавати ПСЗ з 12.10.2023. <p>Суб'єкти декларування, які мають право на відтермінування подання декларацій:</p> <ul style="list-style-type: none"> • звільняються від обов'язку подання ПСЗ, підстави для подання яких виникли з 24.02.2022 до припинення / скасування воєнного стану або іншого визначеного Законом строку (абз. 3 п. 2-7 розділу XIII «Прикінцеві положення» Закону, ч. 6 ст. 52 Закону). • зобов'язані подавати ПСЗ з моменту відновлення у них обов'язку подавати декларації. <p>Абзац відсутній</p>	<p>224-1. Особливості подання ПСЗ на період війни</p> <p>Більшість суб'єктів декларування:</p> <ul style="list-style-type: none"> - звільняються від обов'язку подання ПСЗ, підстави для подання яких виникли у період з 24.02.2022 до 11.10.2023 включно (абз. 3 п. 2-7 розділу XIII «Прикінцеві положення» Закону); - зобов'язані подавати ПСЗ з 12.10.2023. <p>Суб'єкти декларування, які мають право на відтермінування подання декларацій:</p> <ul style="list-style-type: none"> • звільняються від обов'язку подання ПСЗ, підстави для подання яких виникли з 24.02.2022 до припинення / скасування воєнного стану або іншого визначеного Законом строку (абз. 3 п. 2-7 розділу XIII «Прикінцеві положення» Закону, ч. 6 ст. 52 Закону); • зобов'язані подавати ПСЗ з моменту відновлення у них обов'язку подавати декларації. <p>! У разі одержання доходу (грошей, майна) для подальшої підтримки ЗСУ, постраждалих осіб від дій рф, а також</p>

<p>...</p> <p>Приклад відсутній</p>	<p>здійснення витратів за рахунок таких доходів, в період з 24.02.2022 до припинення або скасування воєнного стану (+1 місяць) ПСЗ не подається (п. 2-5 розділу XIII «Прикінцеві положення» Закону). Детальніше про те, які саме доходи і витрати не потребують подання ПСЗ, див. відповідь на запитання 200-1 цих Роз'яснень.</p> <p>...</p> <p>Приклад 3 24.10.2023 суб'єкт декларування отримав від третьої особи гроші (розміром понад 50 ПМ) для придбання машини для ЗСУ (вартістю понад 50 ПМ). 25.10.2023 придбав автомобіль, використавши для оплати його вартості всю суму коштів, отриманих від третьої особи. 27.10.2023 суб'єкт декларування передав автомобіль у власність ЗСУ з відповідним документальним оформленням.</p> <p>У такому випадку ПСЗ не подається, оскільки отримані гроші, здійснений за рахунок них витраток на придбання автомобіля, переданого в подальшому у власність ЗСУ, спрямовані на цілі, визначені Законом.</p>
<p>229-3. Хто звільняється від подання ПВВР?</p> <p>Більшість суб'єктів декларування:</p> <ul style="list-style-type: none"> - звільняються від обов'язку подання ПВВР, підстави для подання яких виникли у період з 24.02.2022 до 11.10.2023 включно (абз. 3 п. 2-7 розділу XIII «Прикінцеві положення» Закону); - зобов'язані подавати ПВВР з 12.10.2023. <p>Абзац відсутній</p> <p>Суб'єкти декларування, які мають право на відтермінування подання декларацій:</p> <ul style="list-style-type: none"> - звільняються від обов'язку подання ПВВР, підстави для подання яких виникли з 	<p>229-3. Хто звільняється від подання ПВВР?</p> <p>Більшість суб'єктів декларування:</p> <ul style="list-style-type: none"> - звільняються від обов'язку подання ПВВР, підстави для подання яких виникли у період з 24.02.2022 до 11.10.2023 включно (абз. 3 п. 2-7 розділу XIII «Прикінцеві положення» Закону); - зобов'язані подавати ПВВР з 12.10.2023 за загальними правилами (п. 2-5 розділу XIII «Прикінцеві положення» Закону). <p>Додатково про подання ПВВР, відкритого для отримання матеріальної допомоги під час дії воєнного стану, див. відповідь на запитання 229-2 Роз'яснень.</p> <p>Суб'єкти декларування, які мають право на відтермінування подання декларацій:</p> <ul style="list-style-type: none"> - звільняються від обов'язку подання ПВВР, підстави для подання яких виникли з

<p>24.02.2022 до припинення / скасування воєнного стану або іншого визначеного Законом строку (абз. 3 п. 2-7 розділу XIII «Прикінцеві положення» Закону, ч. 6 ст. 52 Закону).</p> <p>- зобов'язані подавати ПБВР з моменту відновлення у них обов'язку подавати декларації.</p> <p>Додатково про строки див. відповідь на п. 2-3 цих Роз'яснень.</p>	<p>24.02.2022 до припинення / скасування воєнного стану або іншого визначеного Законом строку (абз. 3 п. 2-7 розділу XIII «Прикінцеві положення» Закону, ч. 6 ст. 52 Закону);</p> <p>- зобов'язані подавати ПБВР з моменту відновлення у них обов'язку подавати декларації.</p> <p>Додатково про строки див. відповідь на запитання 2-3 цих Роз'яснень.</p>
---	--

**Голова Національного агентства
з питань запобігання корупції**

Олександр НОВІКОВ